

עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
 רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
 פרשת וישב – הנוכה

בס"ד, עט"ק פרשת וישב
 כ"ג כסלו תשע"ג – שנה ד' גליון קמ"ז

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

ירושלים	4:00	5:15	5:53
בני ברק	4:13	5:16	5:49
ניו יורק	3:58	5:14	5:46
מונטריאל	3:40	5:00	5:32

מברכים חודשי. מולד טבת: יום המשיח טעה 1109, 11 חלקים

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וַיֹּאמֶר מִה הֶעֱרַבּוֹן אֲשֶׁר אֶתָּן לָךְ וַתֹּאמֶר חֲתָמָה וּפְתִילָה וּמִטָּף אֲשֶׁר בְּיָדְךָ וַיִּתֶּן לָהּ וַיָּבֵא אֵלֶיהָ וַתַּחַר לָהּ (לח יח)

בשער הכוונות, שצריך לכווין שעש"ה הוא ש"ע נהרין בני' ב"פ מילוי א"ל, שממתיק את ש"ה שהוא בני' שם אלה"ם במילוי יו"דין עם ה' אותיותיו ע"ש. וזר"ח בני' או"ר ח', מרמז לאור הננו שמתגלה בשמונת ימי חנוכה, כמבואר בספר בני יששכר (מאמרי חדשי כסלו מבת מאמר ב) וז"ל: הנה העדתי לך שלשה עדים נאמנים, אשר הארת אור חנוכה הוא מבחינת אור הננו, הלא המה הרב עיר וקדיש בעל הרוקח ז"ל אשר דבריו מקובלים מאלהו ז"ל, וכן מדברי הרב הגאון מהר"ל מפראג ידוע דבריו נאמרו ברוח הקודש והיה משתמש בספר יצירה, והרב הקדוש אשר היה סמוך לדורותינו מפורסם ברוח קדשו הרב מהר"פ מקארעין זצוק"ל עכ"ל. והו"ב מרמז מה שהלך יהודה עם העדלמי תמנתה, שהוא בחינת תיקון ח' ימי חנוכה. ועל זרח היה השג"ש שג"י בני' ה"פ חס"ד.

והנה רואים מכל זה שמרמז שיהודה עשה הכנה לע"ל, כמו הענין של חנוכה שהוא הכנה ומעין דלעתיד לבוא. הקב"ה יעזור שע"י מצות הדלקת נרות חנוכה תתקיים בנו הכתוב ש"ם אצמיה קרן לדוד ערכתני נ"ר למשיחי' בביאת גואל צדק בב"א. (רעוא ררעוין וישב יום א' דחניכה תשס"ז ל"פ"ק)

השמטה

מתוך דברי תורה של כ"ק האדמו"ר שליט"א מפרשת וישלח ממה שמבואר שע"י שנצטווה יעקב על מצות גיד הנשה, כשחקק המלאך את כף ירכו, אז נשתלם יעקב בכל התר"ג מצות עיי"ש.

כל זה הוא לשיטת רבי יהודה בחולין (ק:) שסובר שנצטווה ונאסר בניד הנשה. אולם גם לשיטת חכמים החולקים וסוברים שבסיני נאמר המצוה, אלא שנכתב במקומו לידע מאיזה טעם נאסר להם, וכפי שמפרש שם רש"י עיי"ש. מ"מ שורש הציווי היה אצל יעקב ולכך נחשב לו כמצווה ועושה. אבל לפי שיטת הרמב"ם בפירוש המשניות, וכן פסק ברמב"ם הלכות מלכים (פ"ט ה"א. ועיי"ש בלחם משנה שנתקשה בוה, כי לא ראה מ"ש הרמב"ם בעצמו בפירוש המשניות דר"ק) שכתב, שנאסר לבני יעקב, אלא שאין האיסור לבני ישראל עתה נמשך מאיסור ההוא, אלא מחדש נאסר למשה מפי הגבורה. מיושב שפיר, וכמו שמבואר שם בגמ' בחולין (צא.) מאי דכתיב (ישעיה טו) 'דבר שלח ביעקב ונפל בישראל' דבר שלח ביעקב זה גיד הנשה, ונפל בישראל שפשמ איסורו בכל ישראל.

וזהו כי ראתה כי גדל שלה והוא לא נתנה לו לאשה' היינו שראתה שמתעכב הגאולה. ולכן יהודה כשראתה את השכינה שהיא בגלותא רצה לעשות היחוד השלם, וזהו ויאמר אנכי אשלח גר עוים מן הצאן' צא"ן הוא בחינת יחוד כידוע ממרן הבעש"ט הקדוש זי"ע (בעש"ט עה"ת ויקרא ד).

זתאמר אם תתן ערבון עד שלחך' שיתן משכון שיגאל את השכינה, שיעשה הכנה לגאולה עתידה, זיאמר מה הערבון אשר אתן לך וזתאמר חתמך ופתילך ומטף אשר בידך' חות"ם בני' ג"פ אהי"ה במילואו קס"א קנ"א קמ"ג, ופתי"ל בני' ג"פ אהי"ה במילואו ושם אדנ"י, מרמז למה שמבואר שם ממרן הארז"ל בפרי עץ חיים, שבחנוכה אימא מתקן המלכות וז"ל: בכרכה הראשונה יש י"ג תיבין, נגד י"ג מכלין דרחמי, דאמא מקשטי לברתא לתקנא הוד דידה, וקשטה בח' מכלין דידה קדמאין מן א"ל וכו', ואלה הח' מדות דאמא, אינן תמונן אהי"ה עיי"ש.

וזה החות"ם ג"כ מרמז שחנוכה הוא גמר החתימה כמבואר בספרים הקדושים (בני יששכר ותולדות אהרן), כי מואי טעמא הוה ביה"כ והושענא רבה גמר החתימה, שנחתמים לחיים טובים, מחמת אותו חותם, כמבואר בשער הכוונות (דיושי חג הסוכות ד"ו) וז"ל: והנה החותם ההוא הוא החותם העיקרי הפנימי הנעשה מן הנה"י דאימא, מג' שמות אהי"ה דידו"ן ודהה"ן ודאלפ"ן, אשר בהם והם בני' חותם, כי החיצונים אינם נאחזים באימא, ולכן אז נידון העולם כולו, ונחתם או לחיים או למות, ואז הוא עיקר הדין עכ"ל. ולפי זה שפיר מובן למה בחנוכה הוא גמר החותם, כי אז מקבלת הנוק' שמות אהי"ה מאימא שהם ענין חותם, שלא ישלמו החיצונים בכל אותם השפעות שמקבלת. וגם מרמז לברכה הראשונה של חנוכה, שצריך לכוין הוי"ה אהי"ה כמבואר שם ממרן הארז"ל. וגם פתי"ל מרמז לפתילים של נרות חנוכה.

זמטף אשר בידך' מרמז על ברכת שעשה נסים, כי מבואר בחז"ל (במדב"ר יח כג) שזה המטה היתה ביד משה שעשה בו כל הניסים. וגם פתי"ל בני' ש"ע, מרמז ג"כ לברכת שעשה ניסים כמבואר

אפשר לפרש הקשר שבין הפסוק הזה לימי החנוכה. דוח איתא בירושלמי תענית (פ"ב ה' יב. ועיין בבלי ר"ה יט:) אמר רבי בא, ואפילו תימה בטלה [לעתיד לבוא] מגילת תענית, חנוכה ופורים לא בטלו עיי"ש.

והביאור בזה יש לומר כי חנוכה הוא מעין והכנה לגאולה עתידה, והטעם משום שבימי החנוכה מברכים ומתקנים הניצו"ק אפילו מהדברים הנמוכים ביותר, כמו שמבואר ממרן הארז"ל בשער הכוונות ופרי עץ חיים (שער חנוכה פ"ד), שעיקר כוונת נר חנוכה, הוא להוריד הארה למטה באלו הימים שהיא נגד נה"י לבד, שאנו ממשכינן לה אור מג' יחודים עליונים חב"ד חג"ת נה"י, לעשות אותה נר. והאור הזה יורד אף למטה מעשרה מפתים, ולא עוד אלא שיורד האור הגדול הזה עד בי"ע במקום אשר מצוים שם החיצונים עיי"ש. ולכן ע"י המשכת האור הגדול הזה, יסתמו ויתעווררו עיני הקל"י, כל לא יכלו לסבול ההארה העליונה, ועי"ז דוחים את הקל"י, ומעלים משם את הניצו"ק שנפלו שם.

ולפי זה מובן היטב מאמרו ז"ל שחנוכה אינה בטלה לעולם, כי חנוכה היא מעין התיקון והגאולה העתידה שאז יתבררו כל הניצו"ק הממונים בכל הדברים הנמוכים ביותר, בבחינת 'מלאה הארץ דעה את הוי"ה' (ישעיה ט"ט), ובבחינת 'שם אצמיה קרן לדוד ערכתני נ"ר למשיחי' (תהלים קלב יז).

ועפ"י הדברים האלו יש לרמז ימי החנוכה ג"כ בפרשה, כי זה אמרו חז"ל (שמו"ר ל ג) שמפריץ יצא מלך משיח. וכן דרשו כאן חז"ל (ב"ר פה ט), נצנצה בה רוח"ק, 'חותמך' זו מלכות, ופתילך' זו סנהדרין, זמטף' זה מלך המשיח. וא"כ כל הפרשה של יהודה ותמר היא הכנה לעתיד לבוא, ולכן תמר הסירה מומה בגדי אלמנותה, שמרמז לגלות השכינה כמ"ש באיכה 'היתה כאלמנה וכו' לא מצאה מנוח' (א א). וזתשב בפתח עיני' לתקן השבירה שמבחינת העינים, כמבואר ממרן הארז"ל (ע"ח שער דרושי נקודות עשר ה פ"א), שכל שבירת הכלים ושורש כל הרע והפגמים והחמאים נהוו מהאורות שיצאו מבחינת עינים, נקודות דס"ג עיי"ש. וזה צריכים לתקן בגלות.

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

וְיִקְנְאוּ בּוֹ אֶהְיוּ וְאֶבְיוּ שְׁמֵר אֶת הַדָּבָר (ז' יא)

שמעתי מאאמור'ך הרה"ק רבי יצחק יהודה וחיאל זלה"ה את הדבר עולה מספר ברית, ר"ל שאביו שמר את ברית קודש שלו בעת נסיון של אשת פומפר, כמאמר רז"ל (פסטה לו:): דמות דיוקנא של אביו נתגלה לו או והבן ורפח"ח.

(בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

וְיִמְצְאוּהוּ אִישׁ וְהָנַח תְּעָה בְּשִׂדָּה וְיִשְׁאַלְהוּ הָאִישׁ לְאִמְרֵי מַה תְּבַקֵּשׁ (ז' טו)

ר"ל וימצאוהו הקב"ה, לאיש יהודי, הרוצה לקבל עליו עול מלכות שמים באמת בלב שלם, והנה תעה בשדה וישאלהו האיש תפוחין קדישין, ואינו יודע היכן צריך לילך בדרך עבודת הבורא בקבלת עול מלכות שמים בלב שלם, וישאלהו הקב"ה לאיש הזה לאמר מה תבקש. ויאמר את אחי אנכי מבקש הגידה נא לי איפה הם רעים ר"ל שהשיב האיש הזה להקב"ה כביכול את אחי אנכי מבקש שיהיה לי חבר טוב שרוצה ג"כ לקבל עליו עול מלכות שמים, ע"י תורה הקדושה הנקראת אנכי כנודע, ועוד מבקש האיש הזה מאת הקב"ה הגידה נא לי איפה הם רעים באיזה רבי וראש הדור צריכים אנחנו לדבק שיהיה קדושה.

(בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

וְיִקְרְבוּ יָמֵי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת וְגו' (כ"ד טז)

המה בטעמי זרקא סגול, ומרמזים בס"ד לפענ"ד על שמחה, דהנה מבואר בבני יששכר (מאמרי חדשי כסלו סנה מאמר א) דקבלה בדינו דיעקב אבינו ע"ה נסתלק ביום ראשון דסוכות, וסמך לזה ממש"כ 'יעקב נסע סוכתה' (ג' יז), ובא לקבורה בעמרת המכפלה ביום ראשון דחנוכה עיי"ש.

ולכאורה יש להבין ענין אומרו 'ימי ישראל למות' הול"ל 'יעקב מת', או לשון אחרת, שלא נאמר לשון זה בשום אחד מהאבות. גם להבין מה הפירוש ימי.

אך בא לרמוז לנו, כי יעקב נסתלק בסוכות זמן שמחתינו, ובא לקבורה בחנוכה ג"כ ימי שמח"ה, ר"ת שמ"ח ש'בת מ'ילה חדש, הגימל מצות הללו שרצו היוונים להעביר מישראל, וזה הפירוש 'ויקרב ימי ישראל למות' היינו הימים של מיתה של יעקב והקבורה של יעקב, הימים הם ימי שמחה, בסוכות זמן שמחתינו נסתלק, ובחנוכה כלים השבעים ימי אבל, ג"כ בזמנים של שמח"ה, ר"ת ש'בת מ'ילה חדש כהנ"ל, וזה שהצירוף של כסלו השם מפורש יוצא מהפסוק אצל הספר יעקב אע"ה (ג' יא) וירא יושב הארץ הכנעני, וזה הימים שיעקב אבינו נסתלק ובא לקבורה, הימים אלו הם ימי שמחה כהנ"ל, וזה מרמזים הטעמים לשמחה.

והנה נאמר (במדבר כ"ג כ"ג) 'כי לא נחש ביעקב' וכו', היינו לפענ"ד, כי יעקב אבינו לא מת (תענית ה:): ולא שלט בו חטא הנחש שהביא מיתה לעולם. ויש עוד לומר במש"כ 'כי לא נחש ביעקב' היינו ביום שיעקב בא לקבורה ביום ראשון דחנוכה שאו מדליקין נר הגנוז, נתגלו בו' נרות חנוכה האורות של מלך המשיח"ח מספר נח"ש, חשכנא דדין כחשכנא דדין, ואו כביאת המשיח, תחבטל וזהמת נחש מן העולם כנודע, ולכן מברכין גימל ברכות בליל ראשון, ר"ת נח"ש שעשה נ'סים, נ"ן מן נחש, ח"ת מן נח"ש נר חנוכה ש"ן מן נח"ש ש'היינו.

(פרי חיים מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

עטרת רז

רזי תורה מרבתינו זי"ע

שהוא בחינת נוקבא שמות אלהים אדני. והוא נמשך מ'נתיב לא ידעו עיני' (איוב כ"ח ז'), ונמשך מדעת עליון, שהוא בדיקנא דעתיק מול 'נקה' מספר קמ"א ג"ל, נשפע ממול 'נצר חסד', וכל המשכות אלו מדעת עליון דרדל"א.

ע"י המתקה הוא מועם מעם חדש בעבודת הש"

וזה השם עולה ר"ל ג"כ ע"ב חסד, והוא הרי"ו המשיל הצדיק כביאה ראשונה לעשותה כלי, ושם תרעין דילה סתומים, בחותם בתוך חותם, ונעשית 'בתולה ואיש לא ידעה' (בראשית כ"ד טו), מלכא מעם בתולה מעים (וה"ק ח"ג תת:), והוא התחדשות העבודה אצל הצדיקים בכל יום, באור מופלא נועם עליון, בכל יום מועם אור חדש ממש מעין עוה"ב, עולמך תראה כחיד (ברכות יז.). והוא סוד

חינוך עבודה לכהן גדול בעשירות האיפה ככל יום (רמב"ם הלכות כלי מקדש פ"ה ה"א), שאצלו צדיק עליון נתחדש עבודה בכל יום באור מופלא, 'חנוך לנער על פי דרכו' (משל כ"ב), בסוד כליל דלתתא (וזה חדש שה"ש), שנתחדש בחידוש המוחין בכל יום, מוחין חדשים, וטעם חדש, חזי וזה, הנמשך בכל יום לצדיקים, לא היה כזה בזמן הבית, כי הלוא להיות כי המלכות בעשיה בסוד הגלות, והיא צריכה שתהיה 'בתולה ואיש לא ידעה' מפני החיצונים, ובפרט בגלות ובליה שאו תרעין דילה סתומין, והיא בתולה

ממש, ובפרט אחר החורבן בימי הגלות, שהפ"ך בחינת יסוד הנקבא כדלעיל והכ"ף שלה חתום וסתים באלף עזקאין, ובכל יום היא בתולה, אור חדש, על ידי חותמו של כהן נעשה בכל יום חינוך עשירות האיפה, חינוך חדש ומוחין חדשים.

וזהו החנוכה אור של 'נצר חסד', הנמשך על ישראל כבהירות עליון, ממש לא יכילהו הרעיון, בכל יום הוא חדש, ונתחנך לעבודה חדשה, עיין בפע"ח שער השכיבה (ק"ש על המיטה) פ"ו. (המשך בשבוע הבא א"ה)

(עצי עדן' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

ששם הנחש יונק מעק"ב זה. והוא המצולת ים שהוא נגד תיקון אלפים דמשה. המתגרה בחכמים ובתלמידיהם, לבטל מהם אהבת התורה, ומתגרה בתאות עולם הזה רחמנא ל'יצלן' כמבואר בשערי קדושה ח"א ש"ב, שיסוד המים ממנו תאות התענוגים, ומחשבות לא זכות.

וזה היה התגרות היונים בחדש הזה כסלו שהוא מרת אלפים, שמות הדינין, שמשם יונקין הקליפות והדינין קשים. ועיקר הם א'להים א'דני העולה קנ"א, כי בא'היה אין להם אחיזה כל כך, אלא בסוד העיבור ודם נדות.

האיך הוא הדרך להמתיק את שמות הדינינים ותכוין להמתיק א'להים א'דני הנקראין מצולת ים, כי א'להים א'דני הם שורש מצולת ים שהוא נגד תיקון

אלפים דמשה, והנה א'היה הוא דהה"ן העולה גם כן קנ"א מספר א'להים א'דני, והוא כולל אותם, והוא שורשם, והוא עצם אלפ"ם. ועל ידי השפע שהשפיע בו 'נצר חסד' מולא

קדישא, אל אלפ"ם העולה קנ"א בני אה"ה דהה"ן עם עשר אותיות בני קס"א שהוא מספר אה"ה דיד"ן, הנה הוא ממתיק א'להים א'דני שורש הדינין, והם מתחילין באלפים ועולין קנ"א, שהוא יונק מן קס"א.

ואז על ידי יחוד זה 'ותשלך במצולת ים כל חמאתם' ואז אותן החמאים שעשה האדם, שהם אותן המויוקין שנבראו על ידי חמאו, ומתגרין בו להחמיאו יותר רחמנא ל'יצלן, הם יורדין במצולת ים. וס"ם ונחש צלם וכחם של יונים צלמות אתון מצולה, אינם יונקים מלמעלה מן השמות

אלו, שכבר נמתקו שורש יניקתם שהם הדינין, והם א'היה א'דני א'להים מספר עק"ב מספר ענב"ם מספר בצל"ם, ואז אינם יונקים מהם, כי כבר נמתקו על ידי המשכת שמ"ן המור"ב מן 'נצר חסד', החתום בחותם כהן גדול איש

חסד (וה"ק ח"ג קמב:). כי מן מול 'נצר חסד' נמשך האי רוחא משם ע"ב דיד"ן' מספר חסד' לתוך יסוד דנוקבא, והוא הפך החתום בחותם וצלם של כהן גדול שהפך הוא יסוד דנוקבא, והבין הוא בחינת ע"ב, ועי"ז לא היו ליונים אחיזה בכך

כוונת המתקה בחודש כסליו

וסיימתי ספר עצי עדן על מסכת מעשר שני ביום רביעי לחנוכה. ולכן אכתוב פרפרת אחת לכבוד היום.

עיין ככוונת תשלך בספר פרי עץ חיים (שער השופר פ"ה), הנה י"ג מביילין דמיכה (ז' יא) מי אל כמוך נשא עון ועבר על פשע לשארית נחלתו החזיק לעד אפו כי הפך חסד הוא. ישוב ירחמנו

יכבש עונותינו ותשלך במצולת ים כל חמאתם. תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבתנו מימי קדם והם שורש לחדשי השנה, 'שוב ירחמנו' בתשרי. 'יכבש עונותינו' במזרח חשוון,

בהורדה הרביעה (תענית ז') במול 'נצר חסד' כי תיקון ח' דמיכה 'כבוש עונותינו', הוא נגד תיקון ח' דמשה 'נצר חסד', כמבואר באדרא וזמא (וה"ק ח"ג רפז:): בהאי מולא תליא חיי דכלא,

מזוני דכלא, בהאי מולא תליין שמאי וארעא, גשמין דרעוא, בהאי מולא אשגחותא דכלא, בהאי מולא תליין כל חיילין עלאין ותתאין.

'ותשלך במצולת ים' בחדש כסלו, ותכווין שהוא מדה התשיעית של מיכה, נגד מדה התשיעית של משה, שהוא 'אלפים מצולת ים'.

ונצ"ר חס"ד מספר שמ"ן המור"ב, הוא הכובש העוונות כי תיקון ח' דמיכה 'כבוש עונותינו' הוא נגד תיקון ח' דמשה 'נצר חסד'. והכוונה הוא להמשיך אור מן 'נצר חסד' מולא עלאה

החסד, שבו הויה' דיו"ד ה"י וי"ו ה"י כמנין חסד', שבו ארבע יוד"ן, שורש ארבעים סאה שבמק"ה, שורש המטרה והקדושה. וממנו תאיר אור למדת 'אלפים' שהוא תיקון תשיעי חדש כסלו. וסוד אלפ"ם עולה אל"ף

ה"י יוד"ה ה"י, ושורשו אל"ף ה"ה יוד"ה ה"ה, מספר קנ"א, וגם מספר מוק"ה עם עשר אותיותיו עולה אלפ"ם היינו שתאיר מ'נצר חסד' שהוא בסוד מן סאה דמקדו, למדת אלפים ואז הוא

ג"כ נעשה מקדו ומטרה כדלעיל.

מעם התגרות היונים בחדש הזה כסלו ונקרא כן 'אלפים', על שם שלשה שמות המתחילין באלפים א'היה א'להים א'דני, סוד מספר עק"ב,

דיני ומנהגי חנוכה

א. בחנוכה בתפלת שחרית אין אומרים 'תפלה לרוד' ו'בית יעקב'.

ב. בימי חנוכה מתפללים מנחה כרגיל לפנות ערב, והקהל הולכים לביתם להדליק הנרות, וכעבור שעה ויותר לאחר זמן צאת הכוכבים חוזרים לבית המדרש ורבינו היה מדליק הנרות, ואח"כ מתפללים מעריב.

ג. לובשים בגדי שבת בהדלקת נרות חנוכה.

ד. רבותינו לא הדליקו נרות חנוכה בביהמ"ד אלא בביתו.

ה. המנורה בביתו היתה מונחת בחלל הפתח שבכותל דרום של החדר הגדול שהיה פתוח אל החדר הקטן הסמוך לו, בשמאלו של פתח, ונרות המנורה היו מצפון לדרום.

ו. גובה הנרות היה פחות מ' ספחים.

ז. לפני שרבותינו נכנסו להדליק נרות חנוכה היו מדליקים נרות שהיו עומדים למעלה מהמנורה.

ח. לפני ההדלקה התקינו רבותינו בעצמם את

הפתילות ויצקו שמן בנרות.

ט. מדליק את השמש ואומר את המזמור: שיר המעלות הנה מה טוב וכו'.

י. נר השמש אין עושים משמן רק מנר של שיעה, ובו מדליקים את הנרות.

יא. נוסח הברכה להדליק נר חנוכה.

יב. מתחילים להדליק בנר הצפוני ומוסיף והולך כלפי דרום.

יג. אחרי הדלקת כל הנרות אומרים: הנרות הללו וכו'.

יד. בנוסח הנרות הללו אומרים: וכל 'מצות' שמונת ימי חנוכה.

טו. את המזמור יושב בסתר אומרים פעם אחת בלבד, ולא כופלים את הפסוק האחרון.

טז. סדר אמירת המזמורים: אשת חיל מי ימצא, ותתפלל חנה ותאמר עלץ לבי וגו', ומזמור של תהלים סימן מ"ה רחש לבי דבר טוב וגו'.

ואח"כ שרו מזמור שיר חנוכה, וכמה מזמורי

מסגרת השלחן

י. ל"ב בנן ביתי (פ' מקץ) וז"ל: ואמרו מובהק הרב הקדוש מ"ה יצחק יהודה יחיאל זלה"ה, היה נוהג לומר ולומר בתחילה אשת חיל מי ימצא, וכן מזמור ותתפלל חנה ותאמר עלץ לבי וגו', ומזמור של תהלים סימן מ"ה רחש לבי דבר טוב וגו'.

יח. טעם לומר מזמור זה, כדאייתא בשו"ע (סימן תרע"ב) דבאותן הימים היה חנוכה המזבח (מהר"א מפראג).

יט. טעם למזמור זה, משום דכתיב ביה 'הוד והדר' וחנוכה הוא תיקון ההוד כידוע.

כ. כן נהג הגה"ק מהר"א מדייטשוב זיע"א מובא במנהגי אלעסק (סי' כד אות ד).

כא. עיין בפל"ח (שער חנוכה) מהחברים ואלו הח' מדות דאימא (בשמונה ימי חנוכה) אינון תמני, אה"ה כל אחד ברבוע אותיותיו, אה"ה פעם אה"ה עולה אמת שנגדם ח' אמת דאמת ויצבי.

כב. רבינו בנן ביתי עה"ת (פ' מקץ) האריך בזה בטעמו של דבר על"ש.

כג. וכן נהג הגה"ק מהאדאס זיע"א.

כד. כ"ה ברמ"א (סימן תרע"א ס"ו) ובקיצור השל"ה.

כה. כ"כ השו"ע (סימן תרפ"ד ס"א), והטעם הוא משום שנעשה הנס עליו הכהנים.

כו. מובא בשו"ע (סימן תרפ"ד ס"א). וע"ע מה שהבאנו בארוכה בגליון מ"ד מדברי רבינו במעשה ארג על"ש.

כז. בליקוטי מהר"ח כתב הטעם דאפשר מפני שהוא גמרה של מצוה על"ש.

כח. ה"ט"ז (סימן תרע"ד) כתב בשם המהרש"ל דמצוה לשמוח בחנוכה, דברמב"ם משמע דימי שמחה ניהנה, וכ"כ מרדכי הארוך עכ"ל.

כט. כ"כ רבינו בשו"ע (סימן קפח ס"ח) - הראני דגם בר"ח וחנוכה יש הארה וקדושה, לא מבעיא כשחל ר"ח וזאת חנוכה בשבת שלא יבוא לומר של שבת בלבד, אלא אפילו בחול אם נמשך סעודתו ר"ח וחנוכה עד הלילה יאמר על הניסים ועלה ויבוא, כי נמשכה הארתו, וכך הראני עכ"ל. והוא כפסק השו"ע (סימן קפח ס"ט), וש"ע הרב (ס"ז), ובקיצור שו"ע (סימן מד ס"ז), ומש"כ (סק"ד). ומש"כ רבינו שיש הארה גם בר"ח וחנוכה, מובא במאור ושמש (פרשת שקלים הפטרה לשבת ור"ח) וז"ל: שמעתי מאדמ"ר רבן שכנה"ג הרב מו"ה יעקב יצחק מלובלין זצוק"ל ששמע מרבו הקדוש מו"ה בער זצוק"ל שבראש חדש בא בחינת נפש ולא רוח ונשמה, על"ש. ובפע"ח (שער ר"ח פ"ג) כתב וז"ל: גם בר"ח יש נפש יתירה בעת הכתר, על"ש ולענין חנוכה כתב בפע"ח (שער חנוכה פ"ד) וז"ל: כי הלא יש בחנוכה תוספות קדושה יותר מבחול, כמו שיש בשבת וי"ט ור"ח, רק שאינו דומה להם, על"ש.

א. בענין 'תפלה לרוד' כתב רבינו בשו"ע (סימן קלב ס"ג) - יזהר לומר 'תפלה לרוד' בכונה גדולה, ולא יבטל אמירתו אלא בראש חודש וחנוכה ופורים חול המועד וכיוצא. ובענין 'בית יעקב' כתב רבינו שם (סימן קלא ס"ז) - בר"ח חנוכה ופורים אפילו 'בית יעקב' אין אומרים אלא מתחיל שיר של יום.

ב. הטעם שרבותינו איחרו בהדלקת הנרות משום דברבו עם הדת מלך ואיכא פרסומי ניסא טובא, וכן מובא בליקוטי אוהב ישראל כתב נהג הר"ה"ק מאפטא זיע"א. ובנימוקי אר"ח (סימן תרע"ב) כתב שכן נהג הדברי חיים מצאנז זיע"א וביני הר"ה"ק הבני יששכר זיע"א ועל"ש שהאר"ך בטעם שמאחרים אחר זמן צאת הכוכבים. וכו"ה בהקדמת קדושת אהרן מהגה"ק מהאדאס זיע"א. וכו"ה במנהגי בעלזא.

ג. הישועות יעקב (סימן תרע"א) והשאגת אריה (סימן נב) כתבו שאם יש לו זמן קבוע של מעריב מאוחר אין דין תדיר שאינו תדיר. ורבינו בשולחן הטורח (סימן כה סק"א) כתב שדין תדיר קודם הוא אלא בענין אחד ובמצוה אחת מש"כ הכא ועל"ש שהאר"ך בזה, והבאנו דבריו בגליון ל"ד.

ד. כ"כ בספר יש נוחלין שבסוף השל"ה, וכו"ה בליקוטי מהר"ח (סימן תרע"ו) על"ש, וכ"כ בספר מאיר עיני חכמים על חנוכה, וכן נהג הגה"ק מהאדאס זיע"א.

ה. עיין במשמרת שלום (סימן מט סעיף ב').

ו. בגמ' שבת (דף כא:) ובשו"ע (סימן תרע"א ס"ו) - ומצוה הניחו למטה מ' טפחים. בערוך השולחן (סימן תרע"א סעי' כב) כתב שגם הלהב יהיה פחות מ' טפחים, וכו"ה בכף החיים (שם אות נב). ובמנחת יצחק (ח"ו סימן טח) כתב דפשיטא דיעקב תליא בתר מקום הלהב על"ש. וכבר האריך בזה בשו"ת להורות נתן (ח"ד סימן סג אות ז') שבדברי הגמ' שם מוכרח על"ש.

ז. המגן אברהם (סימן תרע"ד) כתב בשם הבעל המאור וז"ל: ובמאור משמע דאפילו שיש שמש אצל הנרות צריך נר על השלחן שלא יאמרו לצרכו הדליק על"ש. והפמ"ג שם כתב דאף נד אור הנוסף או השמש ג"כ אסור לכתחלה להשתמש על"ש. וכו"ה בספר קב הישר (פרק ג) מה שכתב שלא להשתמש לאור השמש על"ש, וכו"ה בכף החיים (סימן תרע"א סק"ז). ובמסגרת השולחן (סימן קלט סק"י). ובמש"כ (שם סק"ז). וע"ע ביה"ל (שם ד"ה שאם ישתמש), ובשע"ת (שם סק"ה).

ח. הטעם הוא משום דבמנורה מבואר מגמ' (יומא כד:) הדלקה לאו עבודה הוא רק הטבה הוי עבודה, וברמב"ם (פ"ט מביאת המקדש ח"ז) כתב: וכן הדלקת הנרות כשירה בזרים לפיכך אם הטיב הכהן את הנרות והוציאן לחוץ מותר לזר להדליקן. וברמב"ם (פ"ג מתמידין ומוספין ח"ב) כתב: והדלקת הנרות היא הטבתם.

ט. עיין בספר משמרת שלום קוידנובי (סימן מט סק"ב) הטעם.

עטרת תפארת

עבודות וסיפורים מרבותינו זי"ע

ויצר יהודה ויאמר צדקה ממני (לח כז)

אליעזר צבי ב"ר יצחק אייזיק, אבל הרבי ר' מאיריל קרא מיד בקול גדול הרב רבי אליעזר צבי בן מורה מורינו רבי יצחק אייזיק. אחר התפילה אמר לו: אברך, את מאיריל לא מרמים.

לפני כן, גם בין מקורביו של הרבי לא היה איש שידע מי הוא. בסעודת ליל שבת ישב רבינו בקצה השולחן, אבל הרבי ר' מאיריל הורה לו להתקרב אליו. בשחרית, כאשר קראו לו לעלות לתורה ושאלוהו לשמו, ענה בקצרה:

רבינו הגה"ק רבי אליעזר צבי מקאמרנא זי"ע היה מוכרח לנסוע אל הרה"ק רבי מאיר פרימישלאן זי"ע, ומסופר שכשבא רבינו בפעם ראשונה לפרימישלאן והוא עודנו אברך, לא גילה זהותו לאיש ולא לרבי מאיריל שלא הכירו

הרה"ק רבי חיים בן רבי שלמה זצ"ל אב"ד טשערנוביץ בעל הבאר מים חיים כ"ז כסלו תקע"ז

תולדותיו

נולד לערך שנת תק"ה לאביו הרה"ק רבי שלמה זצ"ל בעיר הורדענקא, אביו היה מגזע היחס נכד לרבן של ישראל הרמ"א, המהר"ם, בעל המשאת בנימין, המהר"יי, החלקת מחוקק, והבית חדש. מסופר על מה זכה אביו לבן גדול וקדוש זה, שהיה לו אח שגר במקום רחוק מהלך כמה חדשים מביתו, ונפטר בלי בנים מבלי שהשאיר אחריו זשי"ק, והשאיר אחריו אישה שחשבה בלבה שתישארו עגונה לעולם, ובודאי גיסה לא יבוא ויטריח למרחק רב כזה להתירה מעגינותה ולחלוץ לה, אך רבי שלמה שצער אלמנה נגע ללבו, שם לדרך פעמיו מהלך רב כזה של כמה חדשים, עד שהגיע אל עיר בית אלמנת אחיו לחלוץ לה, ומכיוון שבעיר לא היה בית דין שיסדרו את החליצה, שם לדרך פעמיו בשנית למרחק רב יחד עם אשת אחיו, עד שהגיעו אל עיר הגדולה מקום מושב בית דין קבוע ויודעי דת ודין, ושם חלץ לה והתירה מכבלי עיגונה, אשת אחיו שהייתה עשירה רצתה לשלם ולתת מוהר ומתן לרבי שלמה ולגמול לו על החסד שעשה לה, אך רבי שלמה סירב ליטול ממנה מחוט ועד שרוך נעל ואפילו להוצאות הדרך, משמים ראו את גודל צדקותו ומסירות נפשו של רבי שלמה, וכשהיה בדרך חזרה לביתו, פגש את אליהו הנביא שבירכו שבזכות המצווה הגדולה שעשה, יזכה שייולד לו בן שיאיר את העולם בתורתו ובצדקותו, ואחר המעשה הנ"ל נולד לו בן, ונקרא שמו בישראל חיים, שעלה מעלות בתורה וביראת שמים, נשא לאישה את הרבנית מרת חנה אסתר ע"ה.

בצל החסידות

בקשר אמין נתקשר רבי חיים עם מורו ורבו הרה"ק רבי יחיאל מיכל זצ"ל המגיד מזלאטשוב, ובצילו עלה מעלות רמות, בסולם התורה ובדרך החסידות, ונחשב לגדול תלמידיו, כן נסע ג"כ אל הרה"ק רבי פינחס מקוריץ זצ"ל, והאחים הקדושים רבי אלימלך מליז'ענסק זצ"ל בעל הנועם אלימלך ורבי משולם זושא מאניפולי זצ"ל, והרה"ק רבי יוסף מיאמפלי זצ"ל ועוד, כן היה תלמיד מובהק מרבו שקיבל ממנו יסודות ההוראה הרה"ק רבי יששכר דוב מזלאטשוב זצ"ל בעל המבשר צדק ובת עיני.

מעשה נורא מסופר על גודל התקשרותו ברבו המגיד מזלאטשוב ולמעלה בקודש רבינו אור שבעת

הימים רבי ישראל בעל שם טוב זיע"א, פעם נחלה רבי חיים מאוד, והיה שוכב בחוליו זמן רב בלי הכרה, והרופאים כבר נתייאשו ממנו מחיי, כן שכב שלשה ימים שלמים ממש כדומם, לא פתח עיניו ולא דבר מאומה, המקורבים רק

שפכו לתוך פיו מעט מרק וכיוצא בהן מהרפואות, ויהי ביום השלישי, פתאום הגביה רבי חיים את עצמו וישב על המיטה, הניח ידיו על ראשו והתחיל לצעוק בקול גדול, אוי אוי, ונבהלו כל אנשיו סביבו על דבר הפלא הלזה, עד שהרהיב עוז אחד מהם ויגש אליו וישאל לו לאמור, רבי מה אתם צועקים כל כך אוי, ויענה לו, וכי אינך רואה כי הבעל שם טוב ז"ל עומד אצלי הנה, ויפחד האיש השואל יותר ויותר, אך ראו תיכף כי הוטב מחוליו, והיה הולך ומטיב המצב, עד שהתחיל לחזור לבריאותו כבראשונה והיה לפלא, אז סיפר ואמר, בעת שנפלתי על מיטת חולי, נחלשתי מאוד עד שכמעט הלכה נשמותי מקרבי, ולא נשאר בי כי אם קיסטא דחיותא, וראיתי כי הנני הולך בעולמות העליונים, וגם ראיתי את רבינו הבעל שם טוב זיע"א, נגשתי אליו ואמרתי לו, רבי עשה לי טובה שירפאני השם יתברך, והשיב לי הבעל שם טוב זיע"א, בני מה אעשה לך וכבר נזורה הגזירה, אמרתי לו, הלא דרכו בקודש של מורי ורבי הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זיע"א הייתה שלא ברך ברכת המזון בסעודה שלישית של שבת קודש בלי שידבר ויספר איזה עניין מכבודכם, ופעם אחת נמשכה ישיבתו בסעודה שלישית עד אור היום, וצויה להביא מים אחרונים, נזכרתי ואמרתי לו רבי, לא דברתם עדין שום עניין מרבינו הבעל שם טוב זיע"א, ויאמר לי מורי ורבי, טוב עשית כי הזכרתי, וצויה לסלק את המים האחרונים מן השולחן, וסיפר איזה עניין מכבודכם, ורק אחר כך נטל ידיו וברך ברכת המזון, הנה בודאי הייתה לכבודם מזה נחת רוח, ואני הייתי הגורם לנחת רוח, על כן מחויב כבודכם להשיב לי טובה, אז השיב הבעל שם טוב זיע"א ואמר, צדקת ממני, וזאת אעשה לך כי אברכך, ומובטחני אשר ברכתי לא תשוב ריקס, וכן עשה והניח ידיו הקדושות על ראשי, ובכל רגע ורגע הרגשתי איך שנתרפאתי יותר ויותר מקודם, וכשהניח ידיו הקדושות עלי מרוב פחד צעקתי אוי, עד ששבתי לבריאותי ואינתי כבראשונה.

בשנת תקע"ג עלה אל ארץ הקודש ונשתקע בה, הארץ אשר עיני ה' אלוהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, בעיר הקודש צפת איווה למושב לו, ובהר הקודש מירון ע"י ציון המצוינת של התנא האלוהי רבי שמעון בר יוחאי ישב וחיפש את חידושי הרבים, ותלמידו הקרוב אליו רבי צבי גרשון כתבם עלי ספר והדפיסם והפיצם ע"פ תבל.

חיבוריו הקדושים

סידורו של שבת דרושים והתעוררות בענייני שבת קודש על דרך הדרוש והחסידות בפרד"ס התורה והשבת, צדיקי הדור הפליגו מאוד את גודל מעלת קדושת השבת שהיה בוער בקרבו, כשמים הרביעי בשבת פיעמה רחשי ליבו לקול שקשוקי שבת קודש המתקרבת, עד שהעידו עליו שביום שישי אחר טבילתו במקוה בחצות היום גדלה גופו באורך ראש.

באר מים חיים על התורה נדפס בהסכמת גדולי דורו, הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא זצ"ל בעל האוהב ישראל הרה"ק רבי אפרים זלמן מרגליות זצ"ל מבראד הרה"ק רבי מרדכי מקרעמניץ זצ"ל, הספר נתקבל בחיבה ובהערצה גדולה בקרב כל ישראל והוא אחד מספרי יסודי החסידות מלא חכמה מזן אל זן על אדני יסודות החסידות שנתקבלה בחיבה והערצה, וגודלי וצדיקי הדורות העריצו והפיצו אותו ע"פ תבל.

שער התפילה ספרו הגדול והבהיר לבער ענייני עבודת שבלב זו תפילה, בעל המחבר החשיב במאוד את ספרו זה, כאשר כותב תלמידו המדפיס רבי צבי גרשון מבאטשאן זצ"ל, שאמר לו המחבר בטוחני שאשר יתפשט החיבור הזה בעולם יהיה בזה התקרבות הגאולה.

ארץ החיים ליקוטים על תהילים וני"ך ומגילות.

הסתלקותו

בשבת קודש פרשת מקץ כ"ז כסלו נסתלק רבי חיים בסערה השמימה, ולמחרתו ביום הראשון טמנו אותו במערה בבית החיים העתיק שבצפת, ע"י מקום קבורת רבותינו האר"י הקדוש והבית יוסף.

השאיר אחריו בניו: רבי יעקב יוסף זצ"ל אב"ד

מאהליב ממלא מקום אביו. ר' קלמן קלונימוס, חתנו רבי יצחק אייזיק זצ"ל אב"ד באטשאן ממלא מקום חותנו. וחתנו רבי שמואל שמעלקא הורביץ זצ"ל בן רבי מנחם מנדל מלינסק זצ"ל.

רבנות

שמו הטוב הלך לפניו כגאון אדיר, ונתקבל לרב ואב"ד קריפטש, משם נתקבל לרב ואב"ד העיר טשערנוביץ, שם ג"כ נתקבל לרב הגליל של בוקבינה, העיר טשערנוביץ גדלה בכמות ובאיכות מעת בוא הצדיק לשכון בעיר, העמיד הדת על תילה ובתי

הננו להודיע לכל קהל הקודש שהדלקת הנרות שיע"י כ"ק מרזן ארמו"ר שלוטי"א תתקיים ביום שלישי גר רביעי דהנוכה בשעה 8:00 בביתו נאווה קודש ארזי הבירה 45/9 ולאחמ"כ יתקיים לחיים טיש ומענות הנוכה